

Kriminaalipolitiikka- ja rikosoikeusosasto
Rikosprosessi

Lausunto

15.9.2023

VN/21767/2023
VN/21767/2023-
MMM-1

Maa- ja metsätalousministeriö

Lausuntopyyntö VN/21767/2023

Oikeusministeriön lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi Metsähallituksen erävalvonnasta annetun lain, metsästyslain 89 §:n ja kalastuslain 108 §:n muuttamisesta

Maa- ja metsätalousministeriö on pyytänyt oikeusministeriöltä lausuntoa otsikkoasiassa. Luonnoksessa ehdotetaan lisättäväksi Metsähallituksen erävalvonnasta annettuun lakiin erätarkastajille uusia toimivaltuuksia sekä laajennettavaksi näiden alueellista toimivaltaa. Metsästyslakiin ja kalastuslakiin lisättäisiin valvontaviranomaisille toimivalta tarkastaa henkilön mukana olevat tavarat. Metsästyslain osalta lisättäisiin muilta osin kalastuslakia vastaava tarkastusoikeus.

Oikeusministeriö toteaa lausuntonaan seuraavan.

Yleistä

Arvioitaessa erätarkastajille ehdotettavia uusia toimivaltuuksia, huomionarvoista on, että erävalvontalainsäädännön nimenomaisena tarkoituksena ja lähtökohtana on ollut säätää erävalvonnalle poliisin toimivaltuuksia rajatumpia ja vain välttämättömiä toimivaltuuksia.

Perustuslakivaliokunta on erävalvontaa koskevaa lainsäädäntöä arvioidessaan pitänyt lähtökohtana, että erävalvojen toimivaltuuksista tuli säätää siten, että laissa täsmällisesti lueteltiin ja rajattiin ne poliisilain tarkoittamat valtuudet, joita voitiin pitää välttämättöminä erävalvojen tehtävien hoidon kannalta. Lisäksi näiden toimivaltuuksien tuli olla oikeasuhtaisia suoritettaviin tehtäviin nähden (PeVL 38/2004 vp ja PeVL 46/2005 vp).

Perustuslakivaliokunta edelleen korosti, että erävalvoille ehdotettavien tehtävien lähtökohtana tulee olla, että poliisilla olevien perusoikeuksiin puuttumisvaltuuksien kanssa samanlaisten valtuuksien säätäminen muille viranomaisille ei ilman muuta ole sopusoinnussa perusoikeuksien rajoitusedellytyksiin kuuluvan välttämättömyysvaatimuksen näkökulmasta (PeVL 46/2005 vp ja siinä viitatus). Lisäksi hallintovaliokunta huomautti lausunnossaan, että

Postiosoite

Postadress

Oikeusministeriö
PL 25
FI-00023 Valtioneuvosto
Finland

Käyntiosoite

Besöksadress

Eteläesplanadi 10
00130 Helsinki
Finland

Puhelin

Telefon

0295 16001
Internat.
+358 295 16001

Faksi

Fax

09 160 67730
Internat.
+358 9 160 67730

S-posti, internet

E-post, internet

kirjaamo.om@gov.fi
www.oikeusministerio.fi
www.justitieministeriet.fi

asianmukaisempaa olisi korjata poliisin resurssipulaa kuin hajauttaa poliisitehtäviä ja – valtuuksia (HaVL 24/2005 vp s. 2).

Oikeusministeriö katsoo, että nyt lausunnolla olevaa lakiehdotusta on arvioitava edelleen näiden samojen lähtökohtien kautta.

Esitysluonnoksessa todetaan, että poliisin voimavarat ovat keskittyneet kaupunkeihin ja taajamiin, minkä johdosta harvaan asutuilla alueilla erätarkastajien toimintaedellytysten merkitys on korostunut. Luonnoksessa vaikutetaan pyrkivän siihen, että erätarkastajien toimivaltuuksia lähennetään poliisin toimivaltuuksien kanssa, vaikka erätarkastajien tehtävä poikkeaa merkittävästi poliisin tehtävästä (yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen).

Ehdotettu uudistus kokonaisuudessaan niin alueellisen toimivallan kuin uusien toimivaltasäännösten kautta on merkittävä sekä hyvin pitkälle menevä. Esimerkiksi kalastus- ja metsästyslakiin ehdotetut uudet tarkastusoikeudet merkitsevät jopa laajempia toimivaltuuksia kuin mitä poliisilla tällä hetkellä pakkokeinolin perusteella on, mitä voidaan pitää lähtökohtaisesti ongelmallisena.

Jatkovalmistelussa onkin pohdittava tarkasti erävalvonnan ja erätarkastajien tehtävien, niillä suojeltavien oikeushyvien ja yhteiskunnallisen intressin painavuuden näkökulmasta, miten erävalvonnan toimivaltuuksia on tarkoitus kehittää. Resurssipula tai toimivaltuuksien yhdentäminen turvallisuusviranomaisten toimivaltuuksien kanssa eivät sellaisenaan ole riittäviä perusteita tällaisille toimivaltalaajennuksille. Lähtökohtana tulee lisäksi yksittäisten erävalvonnan uusien toimivaltuuksien kohdalla olla, että nämä eivät voi olla laajempia kuin poliisilla.

Vaikka luonnoksessa on edelleen kyse tietyllä tapaa erävalvonnan rajoitetuista toimivaltuuksista suhteessa poliisin toimivaltuuksiin, ehdotus kokonaisuutena arvioiden johtaa sellaiseen toimivaltakokonaisuuteen, jonka valtiosääntöisestä hyväksyttävyydestä voidaan esittää perusteltuja varauksia ja jota on enää vaikea pitää edellä mainittuihin perustuslakivaliokunnan lausuntoihin nähden hyväksyttävänä erityisesti välttämättömyyden ja oikeasuhtaisuuden kannalta.

Lisäksi esitysluonnoksen keskeneräisyys vaikeuttaa monin paikoin ehdotettujen säännösten arviointia. Säättämisyjärjestysperustelut ovat hyvin suppeat, eikä näissä ole tehty asianmukaista arviointia ehdotettujen säännösten perustuslainmukaisuudesta huomioiden mm. perustuslakivaliokunnan lausuntokäytäntö. Perusoikeuksien rajoittamista koskevia ehdotuksia ei ole asianmukaisesti arvioitu. Luonnoksen säätämisyjärjestysperusteluita on välttämättömästi täydentävä jatkovalmistelussa. Sama koskee vaikutuksia perusoikeuksiin (s. 9).

Säännöskohtaisissa perusteluissa on monin paikoin vain toistettu säännöksen sisältö, minkä lisäksi monin paikoin esitetyt perustelut eivät vastaa ehdotettua säännöstä. Tämän vuoksi ehdotuksia on hyvin haastava arvioida. Lisäksi säännöskohtaisissa perusteluissa on jonkin verran perusteluita, jotka kuuluisivat enemmän yleisperusteluihin (perustelut sille, miksi säädetään).

1. lakiehdotus: Laki Metsähallituksen erävalvonnasta annetun lain muuttamisesta

Oikeusministeriö keskittyy lausunnossaan ehdotettuihin uusiin toimivaltuuksiin ja erityisesti niihin liittyviin valtiosääntöisiin kysymyksiin.

Luonnoksessa ehdotetaan lisättäväksi erätarkastajille eräitä uusia toimivaltuuksia. Kuten jäljempänä on todettu, ehdotettuja säännöksiä on syytä tarkastella kokonaisuutena: esimerkiksi käskyvaltaa, alueellista toimivaltaa ja niskoittelua koskevat ehdotukset merkitsisivät merkittävää toimivallan laajentamista antaa yksityisillä alueilla erinäisiä käskyjä,

joiden noudattamatta jättäminen olisi kriminalisoitu. Vastaavasti myös muut ehdotetut toimivaltuudet, kuten haltuunotto ja ajoneuvon pysäyttäminen, olisivat käytössä valtakunnallisesti ja siten myös yksityisillä alueilla. Luonnoksessa ei ole kuvattu tai arvioitu ehdotettujen sekä voimassaolevien toimivaltuuksien ja alueellisen toimivallan laajentamisen muodostamaa, merkittävästi nykyisestä poikkeavaa kokonaisuutta. Luonnoksessa ei myöskään ole juuri arvioitu ehdotettujen uusien toimivaltuuksien suhdetta oikeussuojakeinoihin. Kysymyksiä herättää esimerkiksi se, voidaanko luonnoksen sivulla 15 viitattua, erävalvontalain tapahtumailmoitusta koskevan 17 §:n nykyistä sääntelyä pitää riittävänä ehdotettujen uusien toimivaltuuksien kannalta.

Oikeusministeriö arvioi ensimmäisenä erätarkastajien alueellisen toimivallan ehdotettua laajentamista (11 §) sen merkittävyyden vuoksi, ja esittää muita pykäläiä koskevat yksityiskohtaisemmat huomiot tämän jälkeen.

11 §. Oikeudet toisen kiinteistöllä.

Esityksessä ehdotetaan erätarkastajien alueellisen toimivallan merkittävää laajentamista.

Oikeusministeriö toteaa, että erävalvontalaissa säädetyn erävalvonnan tarkoituksena on lain 1 §:n mukaan edistää ja valvoa *Metsähallituksen hallinnassa olevien valtion alueiden* käytön lainmukaisuutta sekä ennalta ehkäistä ja erävalvontaan kuuluvassa laajuudessa selvittää siihen liittyviä rikoksia. Myös lain esitöistä (esim. HE 147/2005 vp s. 1 ja 10, PeVL 46/2005 vp s. 1) ilmenee selvästi, että laki koskee Metsähallituksen suorittamaa erävalvontaa sen hallinnassa olevilla valtion alueilla. Tätä koskevat lain 11 §:ssä säädetty poikkeukset eli oikeudet liikkua toisen kiinteistöllä on nykyisin täsmällisesti rajattu koskemaan tilanteita, joilla on selvä ja välitön yhteys Metsähallituksen hallinnassa oleviin alueisiin (valvonnan kohteen siirtyminen pois tällaiselta alueelta tai rikkomuksen seurauksen ilmeneminen tällaisella alueella).

Ehdotetun muotoilun mukaan 11 § koskisi jatkossa tilanteita, joissa toisen kiinteistöllä liikkuminen on "välttämätöntä metsästystä, kalastusta, luonnonsuojelua tai luonnonvaraisten eläinten kohtelua koskevien säännösten noudattamisen valvomiseksi". Kyse olisi siten erävalvontalain 2 §:n 1 momentin 1 kohdassa mainituista tehtävistä (lukuun ottamatta viimeksi mainitussa säännöksessä myös mainittuja avotulentekoa ja roskaamista koskevien säännösten noudattamisen valvontaa). Kyseisten tehtävien osalta ehdotettu muotoilu käytännössä poistaisi rajauksen Metsähallituksen hallinnassa oleviin alueisiin ja tekisi erätarkastajista yleisiä valvontaviranomaisia koko Suomen alueella.

Oikeusministeriön käsityksen mukaan ehdotettu toimivallan alueellinen laajennus ei ole sopusoinnussa lain tarkoituksen (1 §) kanssa. Ehdotus ei siten vaikuta olevan mahdollinen, ellei lain 1 §:ää ja siten lain sekä koko erävalvonnan tarkoitusta ehdoteta samalla muutettavaksi.

Oikeusministeriö katsoo, että ehdotetun muutoksen periaatteellinen ja käytännöllinen merkittävyys ei muutenkaan tule riittävässä määrin ilmi esityksen perusteluista. Alueellisen toimivallan huomattava laajentaminen on erityisen merkityksellistä niin erävalvonnan tarkoituksen kuin erätarkastajille ehdotettujen toimivaltuuksien kannalta. Alueellisen toimivallan laajentamisen myötä kaikki nykyiset ja nyt ehdotettavat toimivaltuudet ulottuisivat huomattavasti laajemmalle alueelle, eikä tällä olisi enää aiempaa vahvaa kytköstä erävalvonnan nykyiseen alueeseen. Toimivaltuuksien välttämättömyyden ja oikeasuhtaisuuden arvioiminen asettuu hyvin toisenlaiseen valoon riippuen siitä, onko kyse Metsähallituksen hallinnassa olevien valtion alueiden valvonnasta vai lähtökohtaisesti koko Suomen alueen (ks. edellä viittaukset perustuslakivaliokunnan lausuntoihin). Myös nykyisessä laissa säädetty toimivaltuudet olisivat uusia toimivaltuuksia siltä osin kuin niitä voitaisiin aikaisempaa vapaammin käyttää Metsähallituksen hallinnassa olevien alueiden ulkopuolella.

Luonnoksessa ehdotetut uudet toimivaltuudet, kuten erätarkastajan käskyvalta, jonka noudattamatta jättäminen olisi kriminalisoitu, velvollisuus pysäyttää kulkuneuvo erätarkastajan antamasta merkistä, haltuunotto sekä esitutkinnan toimittaminen tulisivat ehdotuksen mukaan sovellettavaksi valtakunnallisesti – ei ainoastaan Metsähallituksen hallinnassa olevilla valtion alueilla. Voimassaolevien säännösten osalta tämä merkitsisi esimerkiksi erätarkastajan valtakunnallista toimivaltaa turvallisuustarkastuksiin, ratti- ja vesiliikennejuopumusvalvontaan sekä sakkojen määräämiseen. Tällaiselle hyvin merkittävälle toimivallan laajentamiselle ei ole esitysluonnoksessa esitetty välttämättömyysperusteluita.

Ehdotettu säännös ei myöskään vaikuta vastaavan muutokselle ehdotettuja perusteluita. Perustelujen mukaan nykyinen alueellinen toimivaltasäännös on aiheuttanut ongelmia ns. sirpalealueilla, missä valtion hallinnassa ovat maa- tai vesialueet ovat pirstaloituneina yksityisessä omistuksessa olevien alueiden kanssa. Erävalvontaa voitaisiin siten suorittaa toisen kiinteistöllä esimerkiksi silloin, kun siirrytään kyseisen kiinteistön kautta valvontalueelta toiselle (s. 7 ja 11). Ehdotettu säännös olisi kuitenkin tällaisia tilanteita laajempi, koska alueellinen toimivalta laajennettaisiin koskemaan koko maata. Myöskään sirpalealueista ei luonnoksessa tehdä selkoa. Metsähallituksen [verkkosivujen](#) perusteella vaikuttaa siltä, että sirpalealueita on lähinnä Itä- ja Pohjois-Suomessa, jolloin epäselväksi jää, minkä vuoksi alueellisen toimivallan on välttämätöntä kattaa koko Suomi.

Perusteluissa on edelleen katsottu, että välttämättömyysedellytys lähtökohtaisesti täytyisi myös uhanalaisten lajien suojeluun liittyvissä erävalvontatehtävissä (s. 11). Säännöksessä ei ole myöskään tällaista rajausta vaan se vaikuttaa tältäkin osin laajemmalla kuin esitetyt perustelut edellyttäisivät.

Perusteluissa katsotaan edelleen, että yksityisalueilla toiminta rajattaisiin erävalvonnan ydintehtäviin, mitä voidaan pitää perusteltuna erävalvonnan tarkoitus huomioon ottaen (s. 11). Ottaen huomioon, että erävalvonnan tarkoitus on lain 1 §:ssä edellä lausutusti kytketty Metsähallituksen hallinnassa oleviin alueisiin, mainittua perustelua ei voida pitää asianmukaisena. Yksityisalueilla tapahtuvaa valvontaa ei nykyisen lain tarkoituksen valossa voida pitää erävalvonnan ydintehtävänä.

Perusteluissa (s. 7) todetaan lisäksi, että erätarkastajia on tällä hetkellä 13 kappaletta, yhden tarkastajan valvonta-alue on noin miljoona hehtaaria, ja että valvonta-alueiden laajuuden ja syrjäisyyden vuoksi niiden käytön valvonta on hankalaa. Luonnoksessa kuitenkin ehdotetaan kolminkertaistettavaksi valvonnan alueellinen ulottuvuus (mikäli Metsähallituksen hallinnassa olevia alueita on tällä hetkellä 1/3 Suomen pinta-alasta), mitä perustellaan valvonnan vaikuttavuudella. Vaikutustenarvioinnissa katsotaan, että ehdotetut muutokset tehostaisivat erävalvontaa ja parantaisivat erätarkastajien toimintaedellytyksiä. Esitetyt perustelut näyttävät ristiriitaisilta.

Viimeisenä on korostettava, että tällainen ehdotus laajentaisi erätarkastajien toimivaltuuksia merkittävästi alueelle, joka lähtökohtaisesti ja tällä hetkellä kuuluu poliisille. Perustuslakivaliokunta on aikaisemmissa lausunnoissaan katsonut, että poliisin käytössä olevien toimivaltuuksien kanssa samojen valtuuksien säätäminen Tullille ei välttämättä ole sopusoinnussa perusoikeuksien rajoitusedellytyksiin kuuluvan välttämättömyysvaatimuksen näkökulmasta (PeVL 49/2014 vp, s. 2/I, PeVL 37/2002 vp, s. 1–2 ja PeVL 2/1996 vp, s. 3/I). Tämä tarkoittaa, että toimivaltuuksien epäsymmetria ei sellaisenaan ole perusoikeuksien rajoitusedellytysten vaatima painava yhteiskunnallinen tarve, joka perustelisi toimivaltuuksien välttämättömyyden (PeVL 10/2016 vp, s. 3).

Edellä selostetuin perustein ehdotettua alueellisen toimivallan laajentamista voidaan pitää monilta osin haastavasti voimassaolevan erävalvontalain ja erityisesti perustuslain kanssa yhteen sovitettavana, ja ehdotettua alueellista toimivallan laajentamisesta olisi syytä tarkastella huolellisesti jatkovalmistelussa.

Toisaalta ehdotettu muutos näyttäisi oikeusministeriön käsityksen mukaan myös kaventavan erätarkastajien alueellista toimivaltaa. Säännöksen muotoilu tarkoittaisi, että liikkumisoikeus ja toimivaltuuksien käyttäminen toisen kiinteistöllä koskisi jatkossa *vain* tilanteita, joissa tämä on välttämätöntä (2 §:n 1 momentin 1 kohdassa mainittujen) *metsästystä, kalastusta, luonnonsuojelua tai luonnonvaraisten eläinten kohtelua* koskevien säännösten noudattamisen valvomiseksi. Muiden 2 §:n 1 momentissa mainittujen, erävalvonnan piiriin kuuluvien tehtävien suorittaminen ei siten olisi enää mahdollista toisen kiinteistöllä edes 11 §:ssä nykyisin mainituissa tilanteissa, joissa säännösten rikkomiseen puututaan verekseltään. Perustelujen valossa tällainen ei kuitenkaan ole ollut tarkoituksena, vaan sääntelyn katsottaisiin tältä osin vastaavan nykytilannetta (s. 11), mikä ei säännöksen sanamuodon valossa pidä paikkaansa.

4 a §. Erätarkastajan käskyvalta

Pykälässä annettaisiin erätarkastajalle uusi toimivalta antaa tässä tai muussa laissa säädettyä toimivaltuutta käyttäessään yksittäistapauksessa antaa jokaista velvoittavia, erävalvontatehtävän toteuttamiseksi tarpeellisia käskyjä tai kieltoja. Pykälä vastaisi säännöskohtaisten perustelujen mukaan tullilain (304/2016) 41 §:ää. Käskyjen ja kieltojen noudattamisen tehostamiseksi niiden noudattamatta jättäminen säädetäisiin rangaistavaksi (19 a §). Ehdotettu sääntely merkitsi esimerkiksi sitä, että metsästyksen ja kalastuksen valvomiseksi erätarkastaja voisi sakonuhkaisesti tarkastaa henkilön kulkuneuvon ja tavarat.

Käskyvaltasäännöksen puuttumista on säännöskohtaisten perustelujen mukaan pidetty merkittävänä puutteena. Perusteluissa katsotaan myös, että käskyjen ja kieltojen luonne määräytyy yksittäisen tilanteen ja erävalvontatehtävän mukaan, minkä vuoksi yksittäisten tilanteiden erittely ei ole mahdollista säännöstasolla.

Voimassaolevan lain 1 §:n mukaan erävalvonnan tarkoitus on valvonnan lisäksi edistää Metsähallituksen hallinnassa olevien valtion alueiden käytön lainmukaisuutta. Lain 2 §:n mukaan erävalvonnalla tarkoitetaan myös mm. avotulentekoa ja roskaamista koskevien säännösten noudattamisen valvontaa sekä maastoliikenteestä luontaiselinkeinoille, luonnolle ja sen yleiselle virkistyskäytölle sekä muulle yleiselle edulle aiheutuvien haittojen ehkäisemistä. Erävalvonnan tehtävä siten liittyy keskeisesti edistämistehtävään sekä luontoa, ympäristöä ja eläimiä suojelevan lainsäädännön valvomiseen Metsähallituksen hallinnoimilla alueilla. Tehtävä on siten luonteeltaan toisenlainen ja toisenlaisiin oikeushyviin kiinnittyvä kuin turvallisuusviranomaisilla.

Ehdotettu käskyvalta on muotoiltu hyvin yleiseksi, mikä merkitsee myös sitä, että kriminalisointi koskee hyvin laaja-alaista ja mahdollisesti eriluonteista joukkoa erätarkastajan käskyjä. Luonnoksessa jää epäselväksi, minkä vuoksi katsotaan välttämättömäksi ja oikeasuhtaiseksi säätää kaikkia erätarkastajan toimivaltuuksia koskeva käskyvalta, jonka noudattamisen laiminlyönti olisi kriminalisoitu.

Ehdotuksen valtiosääntöistä ongelmallisuutta vähentäisi se, että käskyvaltaa koskeva säännös pyrittäisiin muotoilemaan mahdollisimman täsmälliseksi ja vain tiettyihin toimivaltuuksiin rajatuksi. Tämä vähentäisi myös käskyjen noudattamatta jättämisen kriminalisointiin liittyviä ongelmia. Esityksessä tulisi tehdä selkoa siitä, mihin toimivaltuuksiin liittyen erätarkastajalle on välttämätöntä säätää käskyvalta ja rajata mahdollisuus käskyvallan käyttöön yksittäisiin toimivaltuuksiin kiinnittyen. Perusteluissa käskyvallan osalta on mainittu ainoastaan tarve antaa käsky tai kielto rikospaikan sotkemisen ja todisteiden hävittämisen estämiseksi, mikä olisi mahdollista muotoilla 9 §:n yhteyteen.

6 §. Henkilöllisyyden selvittäminen ja oikeus kiinniottoon.

Oikeusministeriöllä ei ole tässä vaiheessa erityistä lausuttavaa ehdotetusta selvennyksestä, jonka mukaan kulkuneuvo olisi erätarkastajan antamasta merkistä pysäytettävä. Säännös

vastaisi tieliikennelain 182 §:n 1 momentissa esitutkintaviranomaisten osalta säädettyä. Oikeusministeriö huomauttaa selvytyden vuoksi, että ehdotettu 6 § ei antaisi erätarkastajille tieliikennelain 184 §:n mukaista oikeutta poiketa velvollisuudesta noudattaa liikennesääntöjä, liikenteenohjauslaitteita ja ajoneuvon käyttöä koskevia säännöksiä, vaan esimerkiksi ajoneuvon takaa-ajo olisi aina esitutkintaviranomaiselle kuuluva tehtävä. Oikeusministeriö kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että 6 §:ään ehdotettu toimivalta erätarkastajalle velvoittaa pysäyttämään kulkuneuvo erätarkastajan merkistä sekä tämän noudattamatta jättämisen kriminalisointi koskisi alueellisen toimivallan laajentumisen myötä koko maata, mikä merkitsee merkittävää laajennusta.

9 §. *Haltuunotto*

Esitysluonnoksen mukaan 9 §:ään lisättäisiin uusi 5 momentti, jonka mukaan erätarkastajalla olisi henkilön kiinniottamisen yhteydessä oikeus ottaa haltuunsa esine tai asiakirja pakkokeinolain 7 luvussa tarkoitettua takavarikointia tai asiakirjan jäljentämistä tai mainitun lain 8 luvussa tarkoitettua laite-etsintää varten, jos asia ei siedä viivytystä. Erätarkastajan olisi viipymättä ilmoitettava haltuunotosta pakkokeinolain 2 luvun 9 §:ssä tarkoitettulle pidättämiseen oikeutetulle virkamiehelle, jonka olisi ilman aiheetonta viivytystä päätettävä haltuun otetun esineen tai asiakirjan palauttamisesta tai luovuttamisesta esitutkintaviranomaiselle. Haltuunoton kohde voitaisiin palauttaa myös ilmoitusta tekemättä välittömästi, jos erätarkastaja havaitsisi toimenpiteen ilmeisen aiheettomaksi.

Esitysluonnoksen nykytilan kuvauksessa todetaan, että nykytilanteessa erätarkastajalla ei ole mahdollisuutta laitteen haltuunottoon (s. 8). Säättämisyjärjestysperusteluiden mukaan (s. 15) esitutkinnan turvaamisen kannalta esineen haltuunotolla voi olla ratkaiseva merkitys, mutta toisaalta vaikutukset omaisuudensuojaan ovat toimenpiteen lyhytaikaisuudesta johtuen varsin vähäiset. Lisäksi haltuunotosta olisi tehtävä erävalvontalain 17 §:ssä tarkoitettu tapahtumailmoitus, jonka tarkoituksena on erityisesti toimenpiteen kohteena olevan epäillyn oikeusturvan varmistaminen.

Säännöskohtaisten perustelujen mukaan esimerkiksi metsästysrikoksissa voidaan käyttää erilaisia teknisiä apuvälineitä (koiratutka, gps-laite, riistakamera), jotka usein sisältävät esitutkinnan kannalta olennaista tietoa, jota ilman voi olla vaikea saada näyttöä rikoksesta. Perusteluiden mukaan tiedot ovat helposti hävitettävissä, minkä vuoksi haltuunotto voi olla esitutkinnan turvaamisen kannalta perusteltua.

Oikeusministeriö kiinnittää huomiota siihen, että ehdotetun uuden 5 momentin mukaisesti haltuunotto-oikeus koskisi esinettä *tai asiakirjaa*, mutta esityksessä puhutaan vain oikeuden tarpeellisuudesta suhteessa teknisiin apuvälineisiin. Asiakirjan osalta haltuunotto-oikeuden tarpeellisuutta ei ole esitysluonnoksessa tarkemmin selostettu ja/tai arvioitu. Oikeusministeriö pitää tarpeellisena, että jatkovalmistelussa ehdotusta arvioidaan uudelleen huomion osalta ja vähintäänkin täydennetään esitysluonnosta tarvittavilta osin.

Oikeusministeriö kiinnittää lisäksi huomiota siihen, että ehdotusta on perusteltu lähinnä viittaamalla metsästysrikoksiin. Kuitenkin ehdotetun 5 momentin mukaan esineen tai asiakirjan haltuunotto mahdollistettaisiin tilanteessa, jossa erätarkastaja ottaa kiinni henkilön, joka kieltäytyy antamasta henkilöllisyyden selvittämiseksi tarpeellisia tietoja tai antaa todennäköisesti virheellisen tiedon (6 §:n 1 mom.). Erätarkastajalle ehdotettu toimivalta haltuunottoon olisi siten myös pakkokeinolain 7 luvun 8 §:ssä säädettyä laajempi ja yhteys epäiltyyn rikokseen jää etäiseksi. Esitysluonnoksen perusteluissa ei ole lainkaan käsitelty mainittua kiinniottoperustetta eikä arvioitu sitä, minkä vuoksi on oikeasuhtaista ja välttämätöntä kiinnittää oikeus haltuunottoon tällaisiin tilanteisiin. Pakkokeinolain mukaisten pakkokeinojen käyttäminen edellyttää rikosta tai epäiltyä rikosta.

Oikeusministeriö pitää esitysluonnoksen perusteluja ehdotettavan uuden 5 momentin osalta riittämättöminä. Erityisesti vaikutuksia perusoikeuksiin koskeva arviointi on liian suppea ja

siten puutteellinen (s. 9). Esitysluonnoksen perusteluissa ei ole esimerkiksi tarkemmin kerrottu, kuinka tavanomaista on kyseisten laitteiden käyttäminen tai kuinka suuresta ongelmasta yleisesti on kyse. Tältä osin tarvittavien toimivaltuuksien osalta perusteluiden tulisi rakentua tarkempaan tietoon. Nykytilan kuvauksessa (s. 7-8) katsotaan, että metsästysrikosten yhteydessä *saatetaan käyttää* apuna puhelimia, koiratutkia, gps-laitteita, riistakameroita ja muita teknisiä laitteita, jotka usein sisältävät esitutkinnan kannalta olennaisen tärkeää tietoa, mutta tiedot voidaan hävittää laitteelta, minkä vuoksi laitteen lyhytaikainen haltuunotto voi olla henkilön kiinnioton yhteydessä tarpeellista esitutkinnan turvaamiseksi. Esitysluonnoksessa ei myöskään ole tarkemmin arvioitu sitä, miten ehdotettu haltuunotto-oikeus suhteutuu esimerkiksi erävalvontalain 13 §:n 2 momenttiin siltä osin kuin kyse on laajempien tutkintatoimenpiteiden tarpeesta tutkinnassa, jolloin tutkinta on viipymättä siirrettävä poliisiin tehtäväksi. Ehdotetulla haltuunotto-oikeudella kuitenkin saatetaan puuttua merkittävälläkin tavalla mm. henkilön perustuslaissa turvattuun omaisuuden suojaan.

Esitysluonnoksessa ei myöskään arvioida tarkemmin ehdotetun uuden 5 momentin mukaisia toimia perusoikeuksien rajoitusedellytysten, erityisesti oikeasuhtaisuusvaatimuksen kannalta. Oikeusministeriö pitää tärkeänä, että ehdotettua uutta 5 momenttia arvioidaan laajemmin ottaen huomioon edellä mainittu, ja arvioiden tarkemmin ehdotetun 5 momentin tarpeellisuutta ja hyväksyttävyyttä kokonaisuudessaan sekä perusoikeuksien turvaamisen kannalta että ottaen huomioon erätarkastajien nykyiset toimivaltuudet.

13 §. Esitutkinnan toimittaminen

Esitysluonnoksen mukaan 13 §:ään lisättäisiin uusi 3 momentti, jonka mukaan erätarkastajalla olisi oikeus kieltää pääsy tietyille alueelle, pääsy tietyn tutkittavana olevan kohteen lähelle, esineen siirtäminen tai muu vastaava toimenpide, jos se on tarpeen esitutkinnan turvaamiseksi. Kiellosta olisi viipymättä ilmoitettava pidättämiseen oikeutetulle virkamiehelle, jonka olisi ilman aiheetonta viivytystä päätettävä kiellon jatkamisesta tai lopettamisesta. Muutoin noudatettaisiin, mitä pakkokeinolaissa säädetään tutkimuspaikan tai -kohteen eristämisestä.

Säännöskohtaisten perustelujen mukaan (s. 12) pakkokeinolaissa säädetyistä poiketen erätarkastajalla ei olisi mahdollisuutta rakennuksen tai huoneen sulkemiseen, joten erätarkastajan suorittamat toimenpiteet eivät ulottuisi kotirauhan piiriin kuuluviin tiloihin. Toisaalta ehdotetun uuden 3 momentin viimeisen virkkeen mukaisesti *muutoin noudatetaan, mitä pakkokeinolaissa säädetään tutkimuspaikan tai -kohteen eristämisestä*. Viimeisellä virkkeellä viitattaneen tarkemmin pakkokeinolain 9 luvun 1 §:ään, tarkemmin sen 2 momenttiin, jonka mukaan *tutkimuspaikan ja -kohteen eristämisestä on soveltuvin osin voimassa, mitä 7 luvussa säädetään takavarikosta*. Tältä osin oikeusministeriö kiinnittää huomiota siihen, että ehdotetun 3 momentin viimeinen virke saattaa aiheuttaa väärinkäsityksen suhteessa siihen, onko erätarkastajalla oikeus myös rakennuksen tai huoneen sulkemiseen. Oikeusministeriö katsoo, että jatkovalmistelussa tulisi arvioida tarkemmin mahdollista tarvetta tarkentaa säännöstä tältä osin. Täsmällisyysvaatimuksen kannalta asianmukaisena ei pidetä ns. perusteluilla säätämistä. Jatkovalmistelussa voisi pohtia esimerkiksi, olisiko tarpeen selvittää ko. viimeistä virkettä joko viittaamalla tarkemmin pakkokeinolain 9 luvun 1 §:n 2 momenttiin tai kirjoittamalla sen sisältö auki.

Ehdotettu alueellisen toimivallan laajentaminen merkitsisi sitä, että erätarkastajalla olisi myös yksityisalueilla oikeus kieltää pääsy tietyille alueelle. Tällainen toimivallan laajennus olisi hyvin merkittävä ja lain tarkoituksen kannalta kyseenalainen. Huomionarvoista on, että poliisi on toimivaltainen tutkimaan mm. kalastus- ja metsästyslain rikkomuksia.

19 a §. Niskoittelu erätarkastajaa vastaan.

Esitysluonnoksen mukaan erävalvontalakiin ehdotetaan lisättäväksi 19 a §, jossa säädettäisiin niskoittelusta erätarkastajaa vastaan. Ehdotetun säännöksen mukaan (s. 19)

joka 1) jättää noudattamatta erätarkastajan tehtävän suorittamiseksi toimivaltansa rajoissa antaman käskyn tai kiellon, 2) kieltäytyy antamasta erätarkastajalle 6 §:n 1 momentissa tarkoitettuja henkilötietoja, 3) jättää noudattamatta 6 §:n 1 momentissa tarkoitetun, erätarkastajan kulkuneuvon pysäyttämiseksi antaman selvästi havaittavan merkin tai määräyksen tai 4) hälyttää aiheettomasti erätarkastajan taikka antamalla vääriä tietoja vaikeuttaa erätarkastajan toimintaa, on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, niskoittelusta erätarkastajaa vastaan sakkoon. Säännöskohtaisten perustelujen (s.12-13) mukaan säännös olisi seuraamusta lukuun ottamatta asiallisesti yhdenmukainen suhteessa rikoslain (39/1889) 16 luvun 4, 4 a ja 4 b §:ään, joissa on kyse niskoittelusta poliisia, rajavartiomiestä ja tullimiestä vastaan.

Perustelujen mukaan erätarkastajat toimivat lähtökohtaisesti yksin ja suorittavat valvontaa syrjäisillä alueilla, missä virka-apua ei ole välttämättä saatavissa. Ottaen huomioon erätarkastajan tehtävät ja toimivaltuudet näiden tehtävien toteuttamiseen, erätarkastajaan kohdistuvaan niskoitteluun soveltuvan rangaistussäännöksen puuttumista voidaan perustelujen mukaan pitää selkeänä puutteena. Otsikon ”8.4 Rikosoikeudellinen laillisuusperiaate” alla (s. 15) katsotaan, että edellä todetun johdosta rangaistussäännökselle on painava yhteiskunnallinen tarve. Lisäksi säännöskohtaisissa perusteluissa (s.12-13) katsotaan ehdotetun säännöksen 1 kohdan osalta, että rangaistussäännös on tarpeen erätarkastajan käskyvallan tehosteeksi.

Oikeusministeriö kiinnittää huomiota siihen, että edellä mainitut toteamukset ovat varsin tiiviit perusteluiksi uudelle rangaistussäännökselle. Perusteluja olisi tarpeen tältä osin vielä täydentää ja konkretisoida ottaen huomioon Lainkirjoittajan oppaan jaksossa 12.9.2 todettu. Rangaistussäännöksen tarpeen arviointi kytkeytyy erätarkastajalle annettavien toimivaltuuksien hyväksyttävyyden arviointiin, mistä esitetään huomioita edellä ja jäljempänä.

Lisäksi oikeusministeriö kiinnittää huomiota siihen, että rangaistussäännöstä koskevia asioita ei ole huomioitu esitysluonnoksen vaikutuksia koskevassa jaksossa.

Kuten Lainkirjoittajan oppaassa (jakso 12.9.5) todetaan, rangaistussäännösten laatimisessa on laillisuusperiaatteen vuoksi pyrittävä mahdollisimman suureen täsmällisyyteen ja tarkkarajaisuuteen. Rangaistussäännöksen sanamuodon perusteella tulee olla ennakoitavissa, onko jokin toiminta tai laiminlyönti rangaistavaa. Säännöksen yksityiskohtaisissa perusteluissa on syytä selvittää säännöksen soveltamistilanteita. Myös täsmällisyysvaatimuksen täyttymisen arviointi kytkeytyy erätarkastajalle annettavien toimivaltuuksien laajuuden arviointiin.

Oikeusministeriö kiinnittää huomiota siihen, että ehdotetusta rangaistussäännöksestä ei nimenomaisesti käy ilmi syyksiluettavuuden aste (tahallisuus vai tuottamus). Rikoslain 3 luvun 5 §:n perusteella on sinänsä selvää, että ehdotetussa muodossa rangaistavaa olisi vain tahallinen menettely, mutta kuten Lainkirjoittajan oppaassa (jakso 12.9.7) todetaan, on kuitenkin suotavaa, että vaadittava syyksiluettavuuden aste ilmenisi säännöksistä nimenomaisesti myös tahallisten tekojen osalta. Tahallaan tehty teko ilmaistaan säännöksessä muodossa ”joka tahallaan – –”.

Oikeusministeriö kiinnittää vielä huomiota siihen, että kuten Lainkirjoittajan oppaassa (jakso 12.9.9) todetaan, säännöksen loppuun sisältyvä rikosnimike tulee kursivoida (”...on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *niskoittelusta erätarkastajaa vastaan* sakkoon).

2. Laki metsästyslain 89 §:n muuttamisesta

89 §. Valvontaviranomaisen tarkastusoikeus

Esitysluonnoksen mukaan pykälässä säädettäisiin metsästyslain 88 §:ssä tarkoitettujen viranomaisten (poliisi, Rajavartiolaitos, tulliviranomaiset ja Metsähallituksen erätarkastajat) *tarkastusoikeudesta*. Esityksen mukaan pykälä vastaisi rakenteeltaan kalastuslain (379/2015) 108 §:n 1 momentissa säädettyä. Esityksen mukaan merkittävänä erona voimassa olevaan kalastuslakiin verrattuna olisi se, että metsästyslaissa säädettäisiin laajemmin mahdollisuudesta kulkuneuvon ja henkilön mukana olevien tavaroiden (reppu tai laukku) tarkastamiseen. Vastaavaa laajennusta ehdotetaan myös mainittuun kalastuslain 108 §:n 1 momenttiin. Tarkastelua ei kuitenkaan voisi tehdä sen tutkimiseksi, mitä tarkastettavalla on vaatteissaan tai muuten yllään.

Ehdotetun pykälän mukaan edellä mainituilla viranomaisilla olisi oikeus tarkastaa, että henkilön kulkuneuvossa ja mukana olevissa tavaroissa oleva saalis ja pyyntivälineet ovat säännösten ja määräysten mukaisia. Mainituilla viranomaisilla olisi myös oikeus tarkastaa kuljetus- ja varastotiloja, joissa saalista säilytetään. Tarkastusta ei kuitenkaan saisi ulottaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettäviin tiloihin, ellei se ole välttämätöntä tarkastuksen kohteena olevien seikkojen selvittämiseksi ja on perusteltua syytä epäillä jonkun syyllistyneen rikoslain 48 a luvun 1 §:ssä säädettyyn metsästysrikokseen tai 4 §:ssä säädettyyn laittoman saaliin kätkemiseen.

Oikeusministeriö toteaa, että voimassaolevassa kalastuslaissa tarkastusoikeus koskee vain vedessä, kalastukseen käytettävässä kulkuneuvossa tai rannalla olevien välineiden ja pyydysten tarkastusta. Puolestaan metsästyslaissa tarkastusoikeutta ei ole erikseen lainkaan säädetty. Ehdotetut muutokset, joissa ilman minkäänlaista perustetta ja kynnystä viranomaisilla olisi toimivalta tarkastaa henkilön tavarat ja kulkuneuvo, voidaan pitää hyvin merkittävänä sekä poikkeavan merkittävästi kalastuksen ja metsästyksen valvontaa omaksutuista nykyisistä lähtökohdista. Ehdotettua kalastuslain 108 §:n 1 momentin laajennusta ei luonnoksessa ole perusteltu lainkaan, vaikka muutos laajentaa merkittävästi tarkastusoikeuden piiriä.

Ehdotettu toimivalta olisi suppeampi kuin pakkokeinolaissa tarkoitettu henkilöntarkastus, sillä säännös ei mahdollistaisi sen tarkastamista, mitä tarkastettavalla on vaatteissaan tai muuten yllään. Sääntely siten puuttuisi jonkin verran vähemmän henkilön perustuslain 7 §:n 1 momentissa turvattuun henkilökohtaiseen koskemattomuuteen ja 10 §:ssä turvattuun yksityiselämän suojaan kuin esimerkiksi pakkokeinolaissa tarkoitettu henkilöntarkastus. Kyse kuitenkin on muodollisesti henkilöön kohdistuvasta etsinnästä ja nykyisin poliisin oikeus tarkastaa henkilön tavaroita perustuu pakkokeinolain 8 luvun 31 §:n henkilöntarkastusta koskeviin säännöksiin.

Pakkokeinolain 8 luvun 31 §:ssä säädetään henkilötarkastuksen edellytyksistä. Henkilötarkastus saadaan pykälän 1 momentin mukaan tehdä esineen, omaisuuden, asiakirjan, tiedon tai seikan löytämiseksi pakkokeinolain 8:2.1:n 2 kohdassa säädettyin edellytyksin sille, jota on syytä epäillä rikoksesta, josta säädetty ankarin rangaistus on vähintään kuusi kuukautta vankeutta. Viittaus mainittuun 2 kohtaan tarkoittaa sitä, että henkilötarkastuksessa on voitava olettaa löytyvän tutkittavana olevaan rikokseen liittyvä ko. kohdassa (a-d alakohdat) mainittu esine, omaisuus, asiakirja, tieto tai seikka. Pakkokeinolain 8:31:n 2 momentin mukaan muu kuin rikoksesta epäilty saadaan tarkastaa vain, jos erittäin pätevin perustein voidaan olettaa, että tarkastuksessa löytyy PKL 8:2.1:n 2 kohdassa tarkoitettu esine, omaisuus, asiakirja, tieto tai seikka. Viimeksi mainitun osalta asiassa vaaditaan siis samanlainen todennäköisyys toimenpiteen tuloksellisuudesta kuin kohdistettaessa kotietsintä muun kuin epäillyn hallinnassa olevaan kotietsintäpaikkaan (Fredman, Kanerva, Tolvanen, Viitanen: Esitutkinta ja pakkokeinot, 2020, s. 1046). Henkilötarkastuksen suorittamisesta päättää pääsääntöisesti pidättämiseen oikeutettu

virkamies (PKL 8:33.1), mutta myös muu poliisimies voi ilman pidättämiseen oikeutetun virkamiehen päätöstä suorittaa henkilötarkastuksen silloin, kun tarkoituksena on sellaisen esineen takavarikoiminen, jota on voitu seurata tai jäljittää rikoksen tekemisestä verekseltään, jos etsinnän välitön toimittaminen on asian kiireellisyyden vuoksi välttämätöntä.

Paikkaan kohdistuvasta etsinnästä säädetään niin ikään pakkokeinolain 8 luvussa. Luvun 1 § sisältää määritelmät yleisestä kotietsinnästä, erityisestä kotietsinnästä ja paikanetsinnästä. Paikanetsinnällä tarkoitetaan etsintää, joka toimitetaan muussa kuin 2 (yleinen kotietsintä) tai 3 (erityinen kotietsintä) momentissa tarkoitettussa paikassa, vaikka siihen ei ole yleistä pääsyä tai yleinen pääsy siihen on rajoitettu tai estetty etsinnän toimittamisajankohtana, taikka jonka kohteena on kulkuneuvo. Kulkuneuvon osalta on myös otettava huomioon se, että jos siinä tosiasiallisesti asutaan tai jos se on asumiseen tarkoitettu, se kuuluu yleisen kotietsinnän määritelmän piiriin. Lisäksi esimerkiksi yleisen kotietsinnän piiriin kuuluvat asuntovaunut (Fredman, Kanerva, Tolvanen, Viitanen: Esitutkinta ja pakkokeinot, 2020, s. 994-996).

Edellä todettu huomioon ottaen oikeusministeriö pitää ehdotettua tarkastusoikeutta liian laajana, kun kyse on tarkastusoikeuden ulottamisesta henkilön kulkuneuvon tai mukana olevien tavaroiden (reppu ja/tai laukku) tarkastamiseen. Edellä kuvatuksi poliisinkin oikeus henkilöntarkastuksen ja paikanetsinnän suorittamiseen on rajattu rikosepäilyyn tietyn edellytyksin, joten asianmukaisena ei voida pitää, että asiasta säädettäisiin pakkokeinolain ulkopuolella pakkokeinolakia laajemmin. Vaikkakin kyse on metsästyslain yhteydessä *tarkastusoikeudesta*, se on tosiasiasiaallisesti verrattavissa pakkokeinolain mukaiseen poliisin oikeuteen suorittaa henkilöntarkastus tai paikanetsintä. Lisäksi metsästyslakiin ja kalastuslakiin ehdotettavilla laajennetuilla tarkastustoimivaltuuksilla myös laajennettaisiin poliisin pakkokeinolakiin perustuvia toimivaltuuksia sekä laajennettaisiin nämä poliisin lisäksi koskemaan myös Tullia, Rajavartiolaitosta ja erävalvoja. Kun otetaan huomioon metsästyslaissa ja kalastuslaissa suojeltava oikeushyvä sekä verrataan sitä poliisin tehtäviin (mm. yleinen järjestys ja turvallisuus) sekä pakkokeinolain sääntelyyn, on ehdotettuja toimivaltuuksia hyvin vaikea pitää oikeasuhtaisina ja hyväksyttävänä.

Oikeasuhtaisuuden ja välttämättömyyden kannalta on ongelmallista, että metsästyslakiin ja kalastuslakiin ehdotetuissa säännöksissä tarkastustoimivaltaa ei ole säännöserusteisesti sidottu minkäänlaiseen edellytykseen tai kynnykseen, vaan ehdotettu henkilöntarkastus olisi toimivaltaisten viranomaisten käytössä hyvin laajaan harkintaan perustuen kaikissa tilanteissa, kun kyse on sen selvittämisestä, että saalis ja pyyntivälineet ovat säännösten ja määräysten mukaisia.

Ehdotettuja tarkastusoikeutta koskevia säännöksiä on täsmennettävä jatkovalmistelussa. Tarkastusoikeus on vähintäänkin kiinnitettävä tiettyyn perusteeseen sekä kynnykseen. Tarkastusoikeuden sitominen yleisesti säännösten ja määräysten mukaisuuden selvittämiseen vaikuttaa lisäksi hyvin laajalta, täsmennyttömältä, eikä esityksen perusteella on mahdollista vakuuttua tällaisen tarkastusoikeuden välttämättömyydestä ja oikeasuhtaisuudesta. Lisäksi suhde erätarkastajalla jo olevaan oikeuteen turvallisuustarkastukseen (erävalvontalain 7 §) jää epäselväksi. Perusoikeuksia rajoittavan lain tulee olla täsmällinen ja tarkkarajainen sekä muutenkin täyttää perusoikeuksien yleiset rajoitusedellytykset, kuten vaatimukset rajoitusten hyväksyttävyydestä ja oikeasuhtaisuudesta (PeVL 12/1998 vp, s. 2/II). Perusteluissa tulee tehdä selkoa siitä, miten ehdotettu sääntely täyttää perusoikeuksien rajoitusedellytykset (mm. välttämättömyys, oikeasuhtaisuus, hyväksyttävä syy) huomioiden perustuslakivaliokunnan lausuntokäytäntö.

Riittävänä perusteluna sääntelyn välttämättömyyden osalta ei voida pitää vain asiaan liittyviä tehostamistarpeita. Myöskään sääntelyn ennaltaehkäisevän pelotevaikutuksen ja kiinnijäämisriskin lisääntymistä ei yksinään voida pitää riittävänä perusteluna toimivaltuuksien laajentamiseksi, erityisesti kun kyse on toimista, joilla puututtaisiin merkittävällä tavalla henkilön perustuslaissa suojattuihin oikeuksiin.

Edelleen oikeusministeriö kiinnittää huomiota siihen, että voimassa olevan kalastuslain 108 §:n 1 momentin mukaan tarkastusviranomaisilla on myös oikeus tarkastaa *kuljetus- ja varastotiloja*, joissa säilytetään kaloja tai rapuja (ehdotetussa 89 §:ssä olisi ”*joissa saalista säilytetään*”, mitä voidaan pitää kalastuslaissa säädettyä laajempänä). Kun otetaan huomioon, että kalastuslain tarkastusoikeuksia koskeva 108 §:n 1 momentti on säädetty perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella (PeVL 65/2010 vp, s. 3) voidaan sinänsä pitää mahdollisena säätää vastaavasta (eli nyt ehdotettua kapeammasta) tarkastusoikeudesta myös metsästyslaissa.

Esitysluonnoksen säätämisjärjestysperusteluissa tarkastusoikeuden osalta viitataan mm. perustuslakivaliokunnan em. lausuntoon PeVL 65/2010 vp. Oikeusministeriö kiinnittää huomiota siihen, ettei viitatussa perustuslakivaliokunnan lausunnosta saa selkeää tulkinta-apua esitysluonnoksessa ehdotettavaan tarkastusoikeuden säätämiseen tai laajentamiseen (vrt. voimassa oleva kalastuslain 108 §).

3. Laki kalastuslain 108 §:n muuttamisesta

108 §. *Valvontaviranomaisen ja kalastusvalvojan tarkastusoikeus.*

Oikeusministeriö kiinnittää huomiota siihen, mitä on todettu edellä metsästyslain osalta koskien ehdotettua uutta 89 §:ää. Ehdotetun kalastuslain 108 §:n 1 momentin muutoksen osalta samat seikat pätevät, kun kyse on tarkastusoikeuden laajentamisesta koskemaan henkilön kulkuneuvoa tai muita tavaroita (kuten reppua ja/tai laukkua). Edellä todetuista perusteluista oikeusministeriö ei lähtökohtaisesti pidä ehdotettua tarkastusoikeuden laajentamista asianmukaisena.

Osastopäällikkö, ylijohdaja

Ville Hinkkanen

Lainsäädäntöneuvos

Sampo Brander

Jakelu Maa- ja metsätalousministeriö MMM

Tiedoksi Ministerin erityisavustaja Jonna Ijäs
Ministerin erityisavustaja Tapio Tuomisto
Kansliapäällikkö Pekka Timonen
Lainsäädäntöjohtaja Susanna Siitonen
Yksikönpäällikkö Timo Makkonen/JOY

VN/21767/2023-OM-12

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: